

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI FUNDACJI WWF POLSKA- ŚWIATOWY FUNDUSZ NA RZECZ PRZYRODY

Główne sfery działalności WWF Polska w roku 2004

Budowanie społeczeństwa obywatelskiego – konsultacje społeczne ważnych aktów prawnych oraz decyzji administracyjnych o poważnych konsekwencjach dla ochrony przyrody i środowiska

- Opracowanie i przedstawienie Parlamentowi oraz Ministerstwu Środowiska uwag do kolejnej nowelizacji ustawy Prawo wodne, która po raz kolejny okazała się niezgodna z Ramową Dyrektywą Wodną
- Konsultacja zapisów ustawy o Ochronie Przyrody, odnoszących się do sieci Natura 2000 – postulaty WWF i innych współpracujących NGOs przekazano wszystkim parlamentarzystom
- Konsultacja zapisów ustawy o Ochronie Przyrody, odnoszących się do ograniczenia handlu gatunkami zagrożonymi wyginięciem
- Udział w społecznych konsultacjach systemu finansowania Natura 2000 w Europie – przekazano Ministerstwu Środowiska oraz polskim euro-parlamentarzystom postulaty WWF dotyczące kształtu planowanych mechanizmów finansowania Natura 2000 ze środków Unii Europejskiej
- Udział w konsultacjach społecznych Narodowego Planu Rozwoju
- Udział (status obserwatora) w Komitecie Sterującym Sektorowego Planu Operacyjnego „Rybnictwo i Przetwórstwo Rybne 2004-2006”
- Koordynacja starań polskich NGOs na rzecz poszerzenia zakresu Programu Rolnośrodowiskowego o działania umożliwiające skuteczną ochronę bioróżnorodności terenów podmokłych
- Pomoc w opracowaniu zakresu środowiskowych uwarunkowań programu LEADER w Polsce na lata 2004-2006.
- Przedstawiono Ministerstwu Rolnictwa i Rozwoju Wsi postulaty WWF dotyczące kształtowania Europejskiego Funduszu Rybnictwa (European Fisheries Fund)
- Udział w pracach Komisji Przetargowej dla opracowania Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko drogi ekspresowej „Via Baltica”
- Udział w konsultacjach społecznych dotyczących Krajowego Planu Rozdziału Uprawnień do emisji CO₂, przygotowywanie stanowiska na temat KPRU polskich organizacji pozarządowych skupionych w Koalicji Klimatycznej

Tworzenie platformy współpracy pomiędzy Ministerstwem Środowiska a NGOs w kształtowaniu, monitorowaniu i ocenie przedsięwzięć finansowanych z Funduszy Strukturalnych

- Zorganizowano polsko-niemieckie spotkanie ekspertów i przedstawicieli NGOs poświęcone aspektom środowiskowym w funkcjonowaniu Funduszy Strukturalnych
- Udział w pracach Komitetu Monitorującego Funduszu Spójności w Polsce
- Udział w pracach „Koalicji Polskich NGOs na Rzecz Funduszy Strukturalnych”

Wspieranie wdrażania sieci Natura 2000 w Polsce

- Udział w opracowaniu międzynarodowego raportu „Natura 2000 w nowych krajach członkowskich Unii Europejskiej”

- Opracowano i przekazano Ministerstwu Środowiska dokumentację (w postaci „Standard Data Forms”) 20 potencjalnych obszarów Natura 2000 w dolinach rzek oraz 13 torfowisk wysokich
- Opracowano, pod patronatem Ministerstwa Środowiska, mapę biotopów proponowanego obszaru Natura 2000 „Legi Odrzańskie”
- Opracowano i wydano pod patronatem Ministerstwa Środowiska przewodnik „Natura 2000 – narzędzie ochrony przyrody. Planowanie ochrony obszarów Natura 2000” (nakład 1200 egzemplarzy); rozesłano przewodnik do wszystkich gmin oraz organów administracji państwowej na już utworzonych i potencjalnych obszarach Natura 2000
- Koordynowano przygotowanie propozycji uzupełnień polskiej sieci Natura 2000 w postaci raportu „Propozycja optymalnej sieci obszarów Natura 2000 w Polsce – Shadow List”, opracowanego wspólnie przez WWF, Klub Przyrodników, „Salamandrę” i OTOP, przekazanego Ministerstwu Środowiska oraz Komisji Europejskiej
- Opracowano mapy rozmieszczenia typów siedlisk z Dyrektywy Siedliskowej wzdłuż dróg nr 8, planowanej S-8 oraz S-19 na Podlasiu
- Kontynuacja prac (wspólnie z Water Global Partnership) nad opracowaniem zasad gospodarowania na obszarach Natura 2000 w dolinach rzek
- Udział w pracach komisji d.s. opracowania planu ochrony obszaru Natura 2000 „Puszcza Białowieska”

Wspieranie wdrażania Ramowej Dyrektywy Wodnej w Polsce i promocja ekologicznej ochrony przeciwpowodziowej

- Opublikowanie i przekazanie stosownym instytucjom poradnika „Udział społeczny we wdrażaniu Ramowej Dyrektywy Wodnej”. Poradnik zawiera płytę CD, przedstawiającą politykę Unii Europejskiej odnośnie gospodarki wodnej
- Zorganizowanie wspólnie z Ministerstwem Środowiska seminarium z udziałem przedstawicieli Komisji Europejskiej, Międzynarodowej Komisji Ochrony Dunaju, instytucji zarządzających gospodarką wodną, instytucji naukowych, organizacji pozarządowych, użytkowników wód na temat udziału społecznego we wdrażaniu Ramowej Dyrektywy Wodnej
- Przygotowanie i przekazanie stosownym władzom ekspertyzy dotyczącej stanu wdrożenia Ramowej Dyrektywy Wodnej w Polsce
- Przeprowadzenie, wspólnie z IMGW, ewaluacji programów przeciwpowodziowych w zlewni Wisły
- Kontynuowanie prac nad koncepcją ekologicznej ochrony przeciwpowodziowej w dolinie Odry
- Zaprezentowanie Sejmowej Komisji Ochrony Środowiska zaleceń dotyczących ochrony przeciwpowodziowej w dolinie Odry
- Zorganizowanie warsztatu i wyjazdu studyjnego do Niemiec dla przedstawicieli instytucji zarządzających gospodarką wodną i organizacji pozarządowych, poświęconego praktycznym zastosowaniom przyjaznych przyrodzie metod ochrony przeciwpowodziowej
- Zorganizowanie 2 wyjazdów studyjnych do Niemiec i Holandii dla przedstawicieli lokalnych władz z rejonów Domaszkowa i Stobrawy, gdzie planowane są działania z zakresu ekologicznej ochrony przeciwpowodziowej. Podczas wyjazdu prezentowano praktyczne zastosowanie przyjaznych przyrodzie metod ochrony przeciwpowodziowej
- Przygotowanie (wspólnie z Towarzystwem na rzecz Ziemi) i dystrybucja 6 broszur tematycznych poświęconych ochronie przeciwpowodziowej

- Kontynuowanie prac nad koncepcją rozsunięcia wałów przeciwpowodziowych na środkowym odcinku Odry w rejonie Domaszkowa i Tarchalic
- Opracowanie i przedstawianie stosownym instytucjom propozycji ograniczenia niekorzystnych skutków środowiskowych planowanych zbiorników zaporowych na Odrze w Malczycach i w Raciborzu
- Współorganizowanie wystawy p.t. „Nie odbierajmy rzekom przestrzeni” prezentowanej w 12 miastach w Polsce
- Udział w pracach grupy roboczej ds. udziału społecznego i w pracach Komitetów Sterujących projektów twinningowych (polsko-francuskiego i polsko-niemieckiego) „Wdrażanie Ramowej Dyrektywy Wodnej w Polsce”
- Udział w pracach Międzynarodowej Komisji d.s. Ochrony Odry

Restytucja ryb wędrownych

- Zainicjowanie i współorganizowanie (we współpracy z Ministerstwem Środowiska oraz Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi) seminarium dotyczącego dotychczasowych osiągnięć programu restytucji ryb wędrownych w Polsce
- Opublikowanie i dostarczenie do odpowiednich instytucji opracowania „Restytucja ryb wędrownych a drożność polskich rzek” (500 egzemplarzy)
- Zainicjowanie i pomoc w zorganizowaniu seminarium dla inżynierów na temat budowy przepławek dla ryb (seminarium zorganizowane przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi)
- Kontynuacja prac nad przygotowaniem dokumentacji niezbędnej do wybudowania nowej przepławki na zaporze we Włocławku. Opracowanie przez czołowego eksperta niemieckiego wariantowej koncepcji przepławki.
- Rozpoczęto prace nad odtworzeniem historycznych tarlisk łososia w dorzeczu górnej Wisły (zakupiono 800 000 jaj łososia celem wypuszczenia wiosną 2005 r wylęgu łososia w rejon naturalnych tarlisk w dopływach Sanu, Raby i Dunajca)

Wspieranie działań na rzecz nadania Morzu Bałtyckiemu statusu „Szczególnie Wrażliwego Obszaru Morskiego” (Specially Sensitive Sea Area) oraz przeciwdziałanie eutrofizacji Bałtyku

- Przedstawiono Ministerstwu Infrastruktury postulaty WWF dotyczące zakresu koniecznych działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa żeglugi na Bałtyku
- Przygotowano raport i zorganizowano seminarium na temat wpływu zdegradowanych torfowisk na eutrofizację wód powierzchniowych
- Zorganizowano warsztat na temat możliwości intensyfikowania działań na rzecz zmniejszenia wpływu Polski na eutrofizację Bałtyku

Wspieranie rozwoju rolnictwa przyjaznego przyrodzie

- Przygotowano (we współpracy z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi.) oraz opublikowano broszurę „Program Rolnośrodowiskowy - rolnik strażnikiem przyrody”, promującą Program Rolnośrodowiskowe (17 000 egzemplarzy)
- Przygotowano i opublikowano raport „Perspektywy wdrażania Programu Rolnośrodowiskowego w Polsce na przykładzie Doliny Biebrzy” (wersja polska - 700 i angielska – 300 egzemplarzy) oraz zorganizowano seminarium poświęcone tej tematyce
- Wspierano wdrożenie na terenie Biebrzańskiego Parku Narodowego Programu Rolnośrodowiskowego jako metody ochrony szczególnie cennych przyrodniczo obszarów kształtowanych przez tradycyjne rolnictwo:

- Zorganizowanie 5 sesji szkoleniowych na temat Programu Rolnośrodowiskowego dla 260 rolników z Doliny Biebrzy, przedstawicieli lokalnych władz oraz reprezentantów Biebrzańskiego Parku Narodowego
- Analiza głównych problemów oraz pomoc dla ponad 25 rolników w przygotowaniu zgłoszeń do Programu Rolnośrodowiskowego
- Przeprowadzono audyt w 10 gospodarstwach, jako przygotowanie do zgłoszenia gospodarstwa do Programu Rolnośrodowiskowego
- Udział w Radzie i pracach Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich

Wspieranie rozwoju leśnictwa przyjaznego przyrodzie

- Wspierano działania Grupy Roboczej FSC
- Przetłumaczono na język polski i zaadoptowano do polskich warunków międzynarodowe zasady przyznawania statusu Lasu o Szczególnych Walorach ochronnych (tzw. High Conservation Value Forests - HCVF) oraz zasad prowadzenia gospodarki leśnej na takich obszarach
- Opracowano, według międzynarodowych zasad oceny walorów szczególnie cennych obszarów leśnych stosowany przez system certyfikacji FSC, raport „Puszcza Białowieska jako Las o Szczególnych Walorach Ochronnych”
- Zorganizowano seminarium z udziałem przedstawicieli administracji Lasów Państwowych, Białowieskiego Parku Narodowego, lokalnych samorządów i NGOs, na którym dyskutowano gospodarkę leśną w Puszczy Białowieskiej w kontekście wyników raportu „Puszcza Białowieska jako Las o Szczególnych Walorach Ochronnych”
- Opublikowano broszurę na temat polityki Unii Europejskiej w sferze rozwoju przemysłu drzewnego, adresowana do małych i średnich firm - potencjalnych nabywców certyfikowanego drewna i producentów wyrobów z drewna z certyfikatem
- Przeprowadzono ankietę wśród nabywców produktów z drewna celem rozpoznania nastawienia konsumentów do produktów certyfikowanych znakiem zaświadcującym o wysokich standardach przyjaznej przyrodzie gospodarce leśnej

Ograniczanie nielegalnego handlu dzikimi zwierzętami i roślinami

- Przeprowadzono konsultacje z Ministerstwem Środowiska, Urzędem Celnym oraz Policją w sprawie zakresu planowanego projektu, współfinansowanego przez Ministerstwo Środowiska Niemiec, dotyczącego zwiększenia skuteczności służb odpowiedzialnych za walkę z nielegalnym handlem dzikimi zwierzętami i roślinami

Budowanie społecznego poparcia dla ochrony polskiej przyrody – edukacja ekologiczna i wspieranie rozwoju turystyki przyjaznej przyrodzie

- Przeprowadzenie ogólnopolskiej kampanii edukacyjnej na rzecz ograniczenia nielegalnego handlu ginącymi gatunkami, publikacja ponad 150 artykułów w mediach, serii reklam w prasie, specjalnych stron internetowych z poradnikiem dla turystów, materiałów edukacyjnych dla szkół (9.500 egzemplarzy), materiałów dla sklepów zoologicznych (nawołujących do sprawdzania dowodu pochodzenia zwierząt – 2.000 plakatów, 2.500 naklejek i 500.000 kalendarzyków), wystawy posterów przestrzegających przed kupowaniem pamiątek wykonanych ze zwierząt (prezentowane na lotniskach), ulotek skierowanych do turystów (100.000 – dystrybuowane przez biura podróży i na lotniskach oraz jako insert do magazynu podróźniczego).
- Zorganizowanie (wspólnie z EkoInicjatywą) akcji edukacyjnej „Wisła czysta, bezpieczna, piękna” z udziałem 200 nadwiślańskich szkół. I etap zakończył się

happeningiem z udziałem wiceministra środowiska Pana Krzysztofa Szamałka, podczas którego wręczony mu został raport podsumowujący wyniki badań prowadzonych przez dzieci.

- Opublikowano i promowano książkę „Drugie życie drzewa” (2500 egzemplarzy) poświęconą roli martwego drewna w ochronie bioróżnorodności ekosystemów leśnych
- Zorganizowano kurs języka angielskiego dla 20 kwaterodawców oraz warsztaty na temat podnoszenia standardów usług agroturystycznych po wejściu Polski do Unii Europejskiej dla 40 kwaterodawców oraz 10 sesji szkoleniowych dla przewodników turystycznych z rejonu Puszczy Białowieskiej
- Opracowano zarys koncepcji przyjaznej przyrodzie turystyki w rejonie Puszczy Białowieskiej pod hasłem „Bramy do Puszczy”
- Zorganizowano seminarium „Szanse i zagrożenia rozwoju turystyki w regionie Puszczy Białowieskiej”
- Opublikowano wkładkę do „Rzeczpospolitej” (nakład 128 000 egzemplarzy) promującą przyrodnicze i kulturowe walory Puszczy Białowieskiej
- Otwarto nową ścieżkę rowerową w Puszczy Białowieskiej (85 km), wyposażoną w tablice informacyjne
- Opracowano i opublikowano mapę turystyczną ze szlakami rowerowymi i kajakowymi w rejonie środkowej Odry
- Przygotowano koncepcję „Parku Wilczego” w Hajnówce, jako ważnej atrakcji turystycznej w tym rejonie Puszczy Białowieskiej
- Zorganizowano (wspólnie z Biebrzańskim Parkiem Narodowym i Stowarzyszeniem Ekoturystycznym „Biebrza Koneserom”) 6 seminariów z cyklu „Wszechnica Biebrzańska”
- Wspierano działania „Partnerstwa dla Środkowej Odry” (organizacja zrzeszająca 16 gmin, 4 powiaty, 4 NGO i 2 firmy)
- Patronat nad szkołą podstawową w Trzciannem (rejon Biebrzańskiego Parku Narodowego)
- Promowanie koncepcji rozwoju doliny Środkowej Wisły opartego na rozwoju rolnictwa ekologicznego i turystyki

Wprowadzenie lepszej kontroli nad produkcją i wykorzystaniem syntetycznych związków chemicznych

- Przeprowadzenie działań medialnych upowszechniających wiedzę na temat skutków powszechnego zanieczyszczenia organizmów żywych i środowiska substancjami chemicznymi o nieprzebadanych właściwościach:
  - Akcja badania krwi 15 znanych Polaków (pobranie krwi od znanych postaci życia publicznego w celu stwierdzenia obecności wybranych substancji chemicznych pochodzących z produktów codziennego użytku)
  - Publikacja serii raportów naukowych sumujących wyniki badań efektów powszechnego skażenia chemikaliami produkowanymi przez człowieka w odniesieniu do ludzi oraz zwierząt
  - Stworzenie stron internetowych akcji zawierających opis problemu, możliwości wynikające z reformy prawa UE dotyczącego chemikaliów, oraz porady dotyczące unikania kontaktu z najbardziej niebezpiecznymi związkami chemicznymi w codziennym życiu

Ochrona klimatu – ograniczanie wpływu gospodarki człowieka na ocieplanie się klimatu

- Współorganizowano „Polskie Forum Energetyki Odnawialnej”, które odbyło się pod patronatem Premiera RP
- Współorganizowano trzydniowe „Ogólnopolskie Forum Odnawialnych Źródeł Energii 2004”, które odbyło się pod patronatem Premiera RP
- Wydano broszurę na temat produkcji energii w oparciu o biomasę (400 egzemplarzy), ze wstępem Ministra Rolnictwa W. Olejniczaka
- Udział w konferencji pod patronatem Ministra Środowiska "Rewitalizacja terenów przemysłowych" z referatem na temat produkcji biomasy energetycznej na terenach przemysłowych
- Udział w pracach Koalicji Klimatycznej

Ochrona Puszczy Białowieskiej

- Przygotowano (wraz z innymi NGOs) zażalenie dotyczące niezgodności gospodarki leśnej w Puszczy Białowieskiej z wymogami wynikającymi z przyznania RDLP w Białymstoku certyfikatu FSC
- Przedstawiono zastrzeżenia WWF wobec gospodarki leśnej w Puszczy Białowieskiej na spotkaniu z ekspertami z UNESCO i IUCN
- Opublikowano i rozpowszechniono 30 000 kopii (CD) filmu dokumentalnego p.t. „Nie wolno wycinać starych drzew”, poświęconego potrzebie ochrony naturalnych procesów w Puszczy Białowieskiej
- Przedstawiono Podsekretarzowi Stanu w Ministerstwie Środowiska postulaty WWF dotyczące podniesienia standardów ochrony Puszczy Białowieskiej
- Współorganizowano forum w Hajnówce pod hasłem „Puszcza Białowieska – nasza wspólna odpowiedzialność”

Ochrona Bagien Biebrzańskich

- Współfinansowano renaturyzację stosunków wodnych w dolnym basenie Biebrzy – wykonanych zostało 5 zastawek na rowach melioracyjnych; w trzech miejscach umożliwiono przepływ wód powierzchniowych w części bagien przegrodzonej Groblą Honczarowską; współfinansowano remont Grobli Honczarowskiej
- Kontynuowano prace (we współpracy z Biebrzańskim Parkiem Narodowym i Pracownią Architektury Żywej) nad dokumentacją techniczną renaturyzacji stosunków wodnych w silnie przekształconej części środkowego basenu Biebrzy – rejon „trójkąta” rzeka Jegrzni rzeka Ełk i Kanał Woznawiejski oraz okolice Kanału Rudzkiego
- Współfinansowano wykonanie planu ochrony ostoi „Pastwiska pod Brzostowem” w Biebrzańskim Parku Narodowym
- Współfinansowano wykup ok. 50 ha nieużytkowanych gruntów prywatnych na rzecz Biebrzańskiego Parku Narodowego
- Kontynuowano projekt ochrony bioróżnorodności Bagien Biebrzańskich poprzez wykaszanie łąk bagiennych – uprzętnięto siano z 50 ha łąk, wykoszono ręcznie 37 ha łąk, uczestniczono w monitorowaniu wpływu koszenia na szatę roślinną

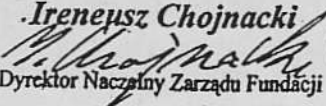
Ochrona wilka i łagodzenie konfliktów wilk – człowiek

- Zorganizowano 8 warsztatów dla nauczycieli i młodzieży szkół z okolic Puszczy Białowieskiej na temat roli wilka i innych drapieżników w funkcjonowaniu ekosystemów naturalnych (projekt edukacyjny „Wilk nie taki straszny”)
- Przeprowadzono konkurs plastyczny dla szkół w powiecie hajnowskim pt. „Wilk nie taki straszny”

- Przekazano 5 rolnikom w rejonie Puszczy Białowieskiej fladry (używane przy grodzeniu pastwisk), celem przetestowania skuteczności tej metody w zmniejszaniu szkód powodowanych przez wilki wśród zwierząt gospodarskich
- Wydano broszurę na temat ochrony wilka pt. „Wilki nie taki straszny” (5000 egz.)

Tworzenie nowych obszarów chronionych – parków krajobrazowych, obszarów chronionego krajobrazu oraz rezerwatów przyrody

- Opracowanie i przekazanie władzom wojewódzkim dokumentację niezbędną do utworzenia Parku Krajobrazowego Doliny Środkowej Wisły
- Zorganizowanie 4 warsztaty dla przedstawicieli lokalnych samorządów na temat utworzenia Parku Krajobrazowego Doliny Środkowej Wisły
- Kontynuowano prace nad dokumentacją planowanego parku krajobrazowego „Łęgi Odrzańskie”
- Kontynuowano prace nad koncepcją ochrony unikatowego, transgranicznego odcinka górnej Odry (Obszar Chronionego Krajobrazu) – „Meander Graniczny”. Od października 2004 roku rozporządzeniem Wojewody Śląskiego obszar ten został objęty ochroną jako Obszar Chronionego Krajobrazu.
- Sfinansowano opublikowanie broszury promującej utworzenia Parku Krajobrazowego Dolnej Pilicy
- Przekazano stosownym władzom propozycję utworzenia rezerwatu „Las Tworkowski” w dolinie Odry
- Wydanie i rozesłanie do władz lokalnych wszystkich gmin znajdujących się w granicach planowanego Parku Krajobrazowego Środkowej Wisły ulotki promującej jego powstanie

Ireneusz Chojnacki

 Dyrektor Naczelny Zarządu Fundacji